

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Infoühiskond ja sotsiaalne heaolu

Sotsioloogia ja infoteadused eriala

Laura Kiviselg

PÄRNU LINNA GÜMNAASIUMILÕPETAJATE HINNANGUD PÄRNU LINNALE
KUI ELUKESKKONNALE JA TULEVIKU VÄLJAVAATED

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Andu Rämmer, noorte uuringute kaasprofessor, PhD

Tartu 2021

Kinnitan, et olen töö koostanud iseseisvalt. Kõik töös kasutatud teiste autorite tööd, põhimõtted, seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Laura Kiviselg

28.05.2021

ABSTRACT

EVALUATIONS OF PÄRNU CITY HIGH SCHOOL GRADUATES FOR PÄRNU CITY AS A LIVING ENVIRONMENT AND FUTURE OPTIONS

The aim of this thesis is to find out if and how high school graduates see Pärnu as their future hometown and how they evaluate the city of Pärnu as a living environment.

This thesis employs qualitative method. I conducted 2 focus group interviews up with 13 high school graduates from Pärnu Koidula Gymnasium. Semi-structured interviews were made using online channel like Zoom and were transcribed and analyzed using cross-case analysis.

The main results are:

- Youngsters, who participated in the focus groups, evaluate the environment of Pärnu city positively. They see that the summer capital of Estonia has a clean natural environment, summer uproar and beautiful city design. At the same time these young people said that the city seasonality is a place of concern as well as the title “Beating Capital of Estonia.”
- All the interviewed youngsters plan to go to the university to Tallinn, Tartu or Viljandi. They are not planning to go to Pärnu College, because the options of fields of studies are limited.
- The most important aspect of their life choices is their personal interest in field, but also their inner thoughts and confidence.
- The high school graduates, who participated in the focus group pointed out that the pull factors of Pärnu city are the natural environment, strong education field, sporting options, social network, family friendliness and the size of the city.
- The biggest push factors of Pärnu City according to the interviews are the limited choices after high school and limited job opportunities, low salary and seasonality. Those young people pointed out, that Pärnu should have better connections with other cities, like plane and train options as well as the biggest roads should have four rows.

Keywords: young adults, hometown, high school graduates, identity, Pärnu city

SISUKORD	
ABSTRACT	3
SISUKORD	4
SISSEJUHATUS	5
1. TEOREETILINE JA EMPIIRILINE KÄSITLUS	6
1.1 ÜLEMINEK TÄISKASVANU IKKA	6
1.2 PAIKKONDLIK IDENTITEET	7
1.3 PÄRNU LINN KUI ELUKESKKOND	8
1.4 NOORTE VALIKUD GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE JÄREL	9
1.5 NOORTE VALIKUID MÕJUTAVAD TEGURID	10
1.6 LAHKUMIS-JA TAGASITULEKUPLAANIDE TEGURID	11
1.7 RÄNDE TRENDID	12
2. METOODIKA	14
2.1 Uurimismeetod	14
2.2 Analüüsi meetod	14
2.3 UURIMUSES OSALEJAD	15
2.2.1 Valim	15
2.2.2 Uurimuse käik	15
2.4 Eneserefleksioon	16
3. TULEMUSED	18
3.1 Positiivne kuvand	18
3.2 Negatiivne kuvand	19
3.3 Tulevikuplaanid	21
3.4 Mõjutegurid otsuste tegemisel	23
3.5 Tõmbetegurid	25
3.6 Tõuketegurid	26
KOKKUVÕTE	27
Kirjanduse loetelu	29
Lisa 1. Intervjuukava.	33
Lisa 2. Uurimiskava.	35
Lisa 3. Fookusgruppide võrdlustabel.	36
Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks	38

SISSEJUHATUS

Sepp (2019) ütleb uuringus, mis puudutab Eesti regionaalse majanduse stsenaariumeid 2035. aastaks ütleb, et linnastumine on majandusarenguga kaasnev protsess, mida enamasti saadab linnaliste asulate kiirenev majanduskasv. Eesti teised regioonid on kasvukiiruse ning sotsiaalmajandusliku tasemega jäänud pikaajaliselt alla Tallinnale ja Tartule (Arenguseire Keskus, 2019).

Rahvastiku vananemise ning noorte mobiilsuse tõttu on kuurortlinn Pärnu nii nagu mõni teine väiksema rahvastikutihedusega piirkond Eestis jäämas aina vähem eelistatavamaks elukohaks noorte seas. Gümnaasiumi lõpetamise järel seisab noor valiku ees, kas suunduda tööturule, edasi õppima või leida mõni muu lahendus. Suur osa noori suundub Pärnust eemale, eelkõige õpingute või konkurentsivõimelisema palga tõttu, kuid tagasitee leiavad neist vähesed. Eelistatakse tõmbekeskuseid Tallinna ja Tartut.

Töö eesmärk on selgitada, kas ja kuidas näevad gümnaasiumilõpetajad Pärnut kui tulevast elukohta ja kuidas nad hindavad Pärnu linna kui elukeskkonda. Teemat pole autorile teadaolevalt varasemalt kuigi põhjalikult uuritud.

Uurimisküsimused on järgmised:

- Kuidas hindavad gümnaasiumilõpetajad Pärnu linna kui elukeskkonda?
- Millised tegurid mõjutavad noori eluvalikute tegemisel?
- Millised tegurid kõnetavad noori elukoha valikul?

Oma bakalaureusetöös käsitlen peamiselt rände ja mobiilsuse trende, tuues välja erinevaid näitajaid Pärnu kohta. Samuti käsitlen teooriaid, mis puudutavad noore suundumist täiskasvanuella, piirkondlikku identiteeti, tulevikuväljavaateid ning noorte eluvalikuid mõjutavaid tegureid. Noorte tulevikukavatsuste väljaselgitamiseks kasutasin fookusgrupi intervjuud. Kokku toimus 2 intervjuud ning nende toimumise aeg jäi 2021. aasta aprilli/maise. Fookusgruppidesse kuulusid 2021. aasta Pärnu Koidula Gümnaasiumi lõpetajad.

1. TEOREETILINE JA EMPIIRILINE KÄSITLUS

1.1 ÜLEMINEK TÄISKASVANU IKKA

Üleminek täiskasvanuikka leiavad noore arengus aset mitmed olulised muutused, mille hulgas on tähtsal kohal identiteedi väljakujunemine. Hästi arenenud identiteet hõlmab endas eesmärgid, väärtuseid ja uskumusi, millele inimene jääb kindlaks (Erikson, 1980). See on eneseteadlikkus, mis areneb ajas ning saab kinnitust peegeldudes teistelt. Identiteedi areng on individuaalne ning sotsiaalne nähtus (Adams ja Mashall, 1996).

Identiteet on tunnetus oma tähendusest iseendale ja teistele ümbritsevas sotsiaalses kontekstis (Marcia, 1993). Marcia (1993) sõnutas sünteesib noor inimene identiteedi kujunemise protsessis oma oskused, uskumused ja omapärad rohkem või vähem kooskõlaliseks ja unikaalseks tervikuks, mis pakub talle sideme minevikuga ja juhised tulevikuks. Avastamise ehk kriisi etapis katsetatakse ja avastatakse erinevaid suundi ja uskumusi ning nende sidumisel tehakse valik mitmete alternatiivide seas (Marcia, 1993).

Marcia (1993) on tuvastanud hilises noorukieas neli erinevat identiteedi arengu staadiumit:

- suletud identiteet, mida iseloomustab tugev seotustunne identiteedi aluseks olevate väärtuste külge, kuid see on läbimõtlemita ning põhineb kellegi teise arvamusel;
- moratorium, kus inimene soovib saada erinevaid kogemusi ja otsib enda jaoks olulisi rolle ja väärtuseid;
- hajus identiteet, mil inimene on passiivne ning ei tegele enesekohase info otsimisega;
- saavutatud identiteet, millele on omane avastamis- ja otsustamisperioodile järgnev mõtestatud seotustunne ning saavutatud identiteediga noorukitel on stabiilsem minatunne ja rohkem kindlust kiindumussuhetes.

Eriksoni psühhosotsiaalse arenguteooria kohaselt on noorukieas (13-18/25) inimestel fookuses identiteet versus negatiivne identiteet või identsufusioon ehk rollisegadus, mil noor otsib oma mina (Tall, 2012). Noorukiea voores on kiindumus ja ustavus, mis aitavad luua ja alal hoida solidaarsust kaaslaste, ideoloogiate ja väärtuste suhtes (Tall, 2012). Sel perioodil on arengut juhtivateks protsessideks võrdlusrühma surve ja rollikatsetus, mis tulevad ühelt poolt kodust ja teiselt poolt kaaslastelt (Tall, 2012). Rühmaga kohanemiseks on nooruk valmis loobuma mõnest isiklikust soovist ning võrdlusrühm võib mõjuda positiivselt nooruki minapildile (Tall, 2012). Nooruk katsetab erinevaid rolle, mis esindavad tulevase identiteedi mõnda võimalikku varianti ning see ilmneb töökohtade vahetamisena,

inimsuhete-ja “käimis”katsetustena, erinevate ideoloogiate uurimisena ning ideoloogiliste rühmade ühinemistega (Tall, 2012). See on vaba katsetamise periood, enne kui lõplikidentsus omaks võetakse (Tall, 2012).

Varajases täiseas (vanuses 18/25-35) on keskmis lähedus ja distantseerumine versus isolatsioon (Tall, 2012). Sellesse perioodi kuulub elukutse omandamine, tööle asumine, püsiva paarisuhte ja perekonna rajamine (Tall, 2012). Lähedusega on seotud võime distantseeruda - see tähendab ka enesekehtestust, kuid ka näiteks enesekesksust ja üksildustunne (Tall, 2012). Varajases täiskasvanueas on ürgjõud armastus ja pühendumine - see tähendab võimet vabaneda inimsuhetes lapsepõlve sõltuvustest ja leida vastastikusus (Tall, 2012). Arengut juhtiva jõuna toimib vastastikuline suhe omaealistega (Tall, 2012).

1.2 PAIKKONDLIK IDENTITEET

Paikkondlik identiteet on oluline tegur, et arendada linnaelu, mis toetab keskkondlikke, majanduslikke ning sotsiaalseid aspekte ja kvaliteeti linnas (Shao, Lange ja Thwaites, 2017). See areneb, kui elanikud näevad elukohta kui suurt osa oma elust ning saavad täita oma eesmärgid just selles elukohas paremini kui teistes alternatiivsetes paikades (Lynch, 1981, Williams, Patterson, Roggenbuck ja Watson, 1992, Stedman, 2002). Paikkondlik identiteet on lüli inimese ning mälestuste, tõlgenduste, ideede ning füüsiliste võimalustega seonduvate emotsioonide kogumiku vahel (Proshansky, Fabian ja Kaminoff, 1983). Seega peaks paikkondlik identiteet koosnema vähemalt kahest aspektist: järjepidevusest ja ainulaadsusest (Shao, Lange ja Thwaites, 2017).

Paikkondlik kiindumus on tugev side konkreetsete valdkondadega, kus inimesed soovivad midagi saavutada, kus nad soovivad püsida ja kus nad tunnevad end mugavalt ning turvaliselt (Hidalgo, Hernandez, 2001, Altman, Low, 1992 ja Williams jt, 1992). See mõiste on tihti seotud paikkondliku identiteediga, sest need aitavad tugevdada käitumuslikke suhteid inimeste ning keskkonna vahel (Cuba, Hummon, 1993). Küll aga ei keskendu paikkondlik kiindumus vaid positiivsetele tunnetele, mis inimesel ümbritsevaga seostuvad, vaid ka negatiivsetele emotsioonidele (Hernandez, Hidalgo, Salazar-Laplace ja Hess-Medler, 2007).

Paikkondlik identiteet ja kiindumus koosnevad sarnastest aspektidest, mis neid mõisteid omavahel ühendavad. Shao, Lange ja Thwaites (2017) leiavad oma uurimuses, et lokaalne identiteet ja kiindumus koosnevad neljast aspektist:

- füüsilisest kuvandist, mis võib ajas muutuda;
- inimeste individuaalsetest kogemustest ja ajaloost;
- funktsionaalsusest: võimest pakkuda elanikule meelepäraseid tegevusi;
- kommunikatsioonist elanikega, mis on mõjutatud rassilisest, etnilisest või klassiidentiteedist.

Mõlemad mõisted jagavad kaht sarnasust: emotsionaalset seost, mis on inimeste ning koha vahel, ja kognitiivset side, mis on seotud füüsilise ruumiga, mis inimeste elu mõjutab (Rollero ja De Piccoli, 2010).

Euroopa ja Eesti Väärtusuuringute tulemused (Titma ja Rämmer 2006:279) näitavad, et pärast nõukogude aja perioodi 1990ndatel aastatel suurenes Eestis oluliselt identifitseerumine kohaliku kogukonnaga. Seetõttu on huvitav uurida paikkondlikku identiteedi tugevust kaasajal, kui on leidnud aset ränne suurematesse linnadesse. Eriti oluline on analüüsida seda tulevikuplaane tegevate noorte seas.

Pärnu linna identiteeti on käsitlenud Gerli Paldis (2008) oma bakalaureusetöös. Paldis (2008) toob välja, et Pärnu linna abiturientid hindasid Pärnu linna imagot pigem positiivselt ning linna juures meeldivad neile kõige rohkem rand ja meri, linna sobiv suurus, kodusus ja hubasus. Samas on töös (2008) välja toodud, et noortele ei meeldinud see, et neil on vähe tegevust, linna valitsemine on kehvavõitu ning sõiduteede korrashoid ei ole hea. Abiturientid tajusid Pärnut omana, soojana ja arenenevana (Paldis, 2008). Õpilased tõid välja, et linna positiivne identiteet mõjutab suuresti seda, kas linna soovitakse tulla või siit hoopis lahkuda, kusjuures seostus abiturientidel Pärnuga eelkõige suvi, rand, suvepealinn, turistid, puhkamine ning kodukoht (Paldis, 2008). Samuti tõi Paldis (2008) oma töös välja, et Pärnu imago teiste silmis peegeldab samuti eelkõige suve ning suvepealinna tiitlit. Oluline oleks uurida ka tänaste Pärnu noorte arvamusi.

1.3 PÄRNU LINN KUI ELUKESKKOND

Rahvaarvult neljandast Eesti linnast Pärnust sai haldusreformi järgselt Eesti ühe suurima territooriumiga omavalitsusi Eestis, koosnedes Audru, Paikuse, Tõstamaa osavaldadest ja Pärnu linnast (Pärnu arengukava aastani 2035, 2018). Pärnu linna kui asula elanike arv 2020. aastal on 40316 (Pärnu linna kodulehekülj, i.a). Tabelis 1 on kujutatud Pärnu linna kui asuta elanike arv viimase 10 aasta lõikes. Keskmise brutopalk 2019. aastal Pärnu linnas oli 1162 eurot, mis on 245 eurot madalam 2019. aasta keskmisest brutopalgast Eestis (Statistikaamet, 2019).

Tabel 1. Pärnu linna kui asula elanike arv (2011-2020) (Pärnu linna kodulehekül, i.a.).

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Elanike arv	42939	42435	42036	41528	41256	40914	40705	40664	40136	40316

2009. aastal tegi Pärnu linn gümnaasiumite ja kutsekoolide lõpuklasside ning kõrghariduskoolide õpilaste seas uuringu, mis käsitleb nende hinnanguid Pärnu linnaruumile ja elukeskkonnale. Uuringust selgub, et 27% vastajatest oli Pärnu linna kui elukeskkonnaga kas rahul või väga rahul (Marjapuu, 2010). Kusjuures on sünnist saati või kauem kui kuus aastat Pärnus elanud noored linna elukeskkonnaga rohkem rahul kui need, kes on Pärnuga vähem seotud olnud (Marjapuu, 2010).

Pärnu linna elanike elukeskkonnaga rahulolu uuringus (Mägi, 2019) selgub, et kõige rohkem ollakse rahul ühistranspordi, avaliku ruumi, avalike teenuste ja eluasemega. Rahul ollakse looduskeskkonna, turvalisuse, liikluskorralduse ja parkimise, vaba aja ja puhkamisvõimaluste, kergliiklusteede ja heakorra teemadega (Mägi, 2019). Samuti selgub, et kõige rohkem peaks tähelepanu pöörama inimeste vahelistele sotsiaalsetele suhetele ja kuuluvustundele, üldisele kaasatusele ja töötamisvõimalustele (Mägi, 2019).

2021. aastal Pärnu linna Noortekogu läbi viidud küsitluses selgub, et kuigi noored hindavad Pärnu üldist keskkonda 5 palli skaalal kõrge 3,6 palli vääriliseks töid nad küsitluse kokkuvõttes välja murekohana Pärnu linna sesoonsuse, mis tähendab et suvevälisel ajal on linnas tegevusi vähe (Kahre ja Kose, 2021).

1.4 NOORTE VALIKUD GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE JÄREL

Gümnaasiumi lõpetamise järel seisab noor valiku ees, kas jätkata oma haridusteed, suunduda tööturule, võtta vaheaasta nn eneseotsinguteks ja selguse loomiseks või leida mõni muu viis oma elutee jätkamiseks.

Mägi ja Nestor (2012) toovad keskharidusastme lõpetajate valikute uuringu lõpparuandes välja, et keskhariduse omandamise järgsete valikute tegemine on noore jaoks keerukas protsess, sest ühest küljest mõjutavad koolilõpetajaid isiklikud mikrotegurid, nagu huvid, õppeedukus, majanduslikud võimalused jpm, teisalt aga makrotegurid: haridussüsteem, olukord tööturul või ühiskondlikud väärtushinnangud. Lisaks sellele mängivad rolli õpilase jaoks varjatamad asjaolud, näiteks kõrgharidusasutusse pürgijate omavaheline konkurents,

võimalikud riigieksamite tulemused, muutused riiklikus koolitustellimuses jms (Mägi ja Nestor, 2012).

Pärnus kooli lõpetanute seas on edasi õppima minevate noorte osakaal viimase 10 aasta jooksul kahanenud. Haridussilm statistika (2020) andmetel valis 2010 aasta Pärnu linna gümnaasiumilõpetajate seast 77% Eestis edasi õppimise võimaluse. 2020. aastal on selleks näitajaks 66%, mis tähendab, et viimase kümne aasta jooksul on edasiõppijate osakaal kahanenud 11 protsendi võrra.

1.5 NOORTE VALIKUID MÕJUTAVAD TEGURID

Karjääriõppe mõjususe uuringus (2014) tuuakse välja, et gümnaasiumilõpetajate karjäärivalikutest ajendanud teguritest oli olulisim huvi mõne kindla valdkonna või eriala vastu, kuid mängisid rolli ka isikuomadused, soov saada uusi kogemusi jne. Joonisel 1 on välja toodud erinevad tegurid, mis abiturientide otsuseid mõjutavad.

Huvi seostavad gümnaasiumilõpetajad oma tugevate külgedega (Mägi ja Nestor, 2012). Gümnaasiumi järgsete valikute väga suureks mõjuteguriks on perekonna sotsiaalmajanduslik taust. Materiaalsete raskuste puhul on abiturienti ebakindlus ja hirm tavapärasest suuremad, sest valikut ahendavad muudele võimalikele takistustele ka rahaliste vahendite nappus (Mägi ja Nestor, 2012). Eriti sellisel juhul tunnevad gümnaasistid vajadust teha kohest õiget valikut, sest hilisemaks ümbermõtlemiseks ei ole tõenäoselt võimalust (Mägi ja Nestor, 2012).

Samuti toovad Mägi ja Nestor (2012) välja, et noorte edaspidiseid valikuid mõjutavad ka riigieksamite tulemused ja riigieksamite valikud. Näiteks panevad oodatust kehvemad riigieksami tulemused noort oma valikutes kahtlema (Mägi ja Nestor, 2012). Abiturientidel, kes on gümnaasiumi edukalt lõpetanud võib olla perekondlik surve minna ülikooli mainekat eriala õppima, küll aga nõrgematel õpilastel võib olla madal enesehinnang ning ei pruugita parematesse ülikoolidesse üldse kandideerida (Karjääriõppe mõjususe uuring, 2014).

Abituriendid tõdevad, et valikute tegemisel on oluline mõelda tulevikule ning koolilõpetajatele mängivad tähtsat rolli tööturu nõudmised, mida jälgitakse meedia vahendusel ja lähedaste kogemusele tuginedes (Mägi ja Nestor, 2012). Üks peamiseid tegureid karjäärivaliku tegemisel on prognoositav sissetulek õpitud erialal töötades ning rahalised võimalused (Karjääriõppe mõjususe uuring, 2014).

Joonis 1. Abiturientide karjäärivaliku mõjutegurid (Allikas: Mägi ja Nestor, 2012)

1.6 LAHKUMIS-JA TAGASITULEKUPLAANIDE TEGURID

On oluline välja tuua, et noorte hinnangut Pärnu linna elukeskkonnale puudutava uuringu (2010) tulemusena soovis 44% vastajatest tulevikus elada Pärnus, 23% välismaal ning võrdselt 13% vastajate arvates tahaksid nad elada kas Tallinnas või mujal Eestis (Marjapuu, 2010). Samuti tuli Pärnu linna Noortekogu küsitlusest välja, et pärast kooli lõppu plaanib 56% küsitlusele vastanutes suunduda kuskile mujale õppima ning plaan Pärnusse naasta on veidi üle pooltel õpilastest (Kahre ja Kose, 2021).

Tõuketegurid on faktorid, mis mõjutavad inimest oma elukohta muutma, kas vabatahtlikult või sunniviisiliselt (Krishnakumar, 2014). Tõuketeguriteks võivad olla konfliktid, nälg, majanduslik ebakindlus või piiratud tööturuvõimalused (Krishnakumar, 2014). Tõmbetegurid on tegurid, mis meelitavad indiviidi või gruppi elukohta muutma (Krishnakumar, 2014). Tõmbeteguriteks on laialdasem töö või õppimisvõimaluste valik, kõrgem palk, head elamistingimused, sõbrad, tuttavad ja meeldiv sotsiaalne keskkond ning tervislik looduskeskkond (Jalonen, Tralla, Kakk, Reiss ja Laos, 2021). Lee (1966) toob migratsiooni teoorias välja, et tõmbetegurid mõjutavad eelkõige kõrgelt haritud inimesi.

Tõuketegurid seevastu avaldavad suuremat mõju madalama kvalifikatsiooniga inimestele (Lee, 1966).

Marjapuu (2010) sõnul on peamisteks põhjusteks, mille tõttu noored Pärnust lahkuvad, kesine töökohtade valik, madal palk, vähe kohti vaba aja veetmiseks, ebaturvaline keskkond ning kallis kinnisvara. Koolilõpetajad näevad kodukohast lahkumist loomuliku osana hariduse omandamiseks (Stockdale, 2006). Tagasi tulemise tõenäosus kodust lahkunud noorte seas väheneb vastavalt sellele, mida kauem nad ära on ja mida vanemad nad on (Stockdale, 2006).

Nugin (2013) toob välja, et on võimalik, et paljud noored lihtsalt tahavadki suunduda mujale, kuid ei saa välistada, et neist mõned tahaksid elada rahulikumas keskkonnas. Seega peaks lisaks oma noorte tagasimeelitamise plaanile mõtlema ka sellele, kuidas kutsuda enda juurde uusi noori (Nugin, 2013).

1.7 RÄNDE TRENDID

Noorteseire aastaraamatust (2020) võib lugeda, et Tallinnas ja Harjumaal elab üle 40% elanikkonnast ning sinna on koondunud ligi pooled töökohad. See näitab, et Eestis on väga linnastunud, kuid ka kõrge töömobiilsusega riik (Nugin, 2020). Pendeldamine ei ole vaid töökäijate amplua, vaid seda rakendavad ka õppurid. Juba 71% gümnasistidest ei õpi kodule kõige lähemas koolis ning gümnaasiumiõpilase keskmine koolitee oli 2016. aastal 15 km pikk.

Pärnu linna rahuloluuuringus (Mägi, 2019) on kirjas, et üldiselt iseloomustab maailma linnade arenguid pidev rahvastikuarvu kasv, kuid Eestis tõmbab suurema osa rahvastikust endale Tallinn, vähemal määral ka Tartu ning teised Eestis linnad pigem kaotavad oma rahvaarvu. Kusjuures Mägi (2019) ütleb, et inimest kõnetab elukohavaliku eelistamisel eelkõige elukeskkonna kasutajasõbralikkus ning eluks vajalike teenuste kättesaadavus tulenevalt eest ja vajadustest.

Mägi (2019) toob Pärnu linna elanike rahulolu uuringus välja, et viimaste aastakümnete linna arenguid iseloomustab teadmiste põhine suund, kusjuures on oluline targa tööjõu ja investeeringute ligimeelitamine ning teaduspõhine töökohtade loomine, tagades linnade majanduslikku ja sotsiaalset jätkusuutlikkust.

Demograafiliste ja geograafiliste eripärade ning transpordi ja infotehnoloogia kiire arengu tõttu on mobiilsus Eestis kasvanud määrani, mis mõjutab piirkondade arengut ning samuti

puudutab nende inimeste elu, kes ise kuhugi ei liigu (Nugin, 2020). Kõrge mobiilsus on iseloomulik kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistidele, sest nende jaoks tähendab ränne karjääriredelil ning palganumbri tasemel edasi liikumist (Lee, 1966). Vähemarenenud piirkonnad ei suuda luua noortele piisava töökohti ning koolitusvõimalusi, mis tekitab vähemate võimaluste ja piiratud tulevikuperspektiivide nõiarongi, mis avaldab mõju ennekõike noortele (Enn ja Lopez, 2009).

2. METOODIKA

2.1 Uurimismeetod

Uurimuse läbiviimiseks kasutasin kvalitatiivset uurimismeetodit. Kvalitatiivses uurimuses käsitletakse teavet, mida on ebaotstarbekas või võimatu arvuliselt väljendada (Lagerspetz, 2017). Selline uus teave peaks sisaldama näidet millestki sisuliselt uuest - senistest intervjuudest või tekstidest erinev viis millestki rääkida või tegevus, mida ei ole varem mainitud vms (Lagerspetz, 2017). Kvalitatiivse analüüsi korral jõutakse materjali seesmise loogika ning selles esinevate mustrite, olulise ja ebaolulise eristamiseni alles analüüsi käigus (Lagerspetz, 2017). Lähtudes sellest, et soovisin uurimuse kaudu avada noorte tulevikuväljavaateid, hinnangut Pärnu linnale kui elukeskkonnale ning hoiakuid Pärnu linna kui elukoha suhtes, otsustasingi uurimuse läbi viimiseks kasutada kvalitatiivset uurimismeetodit.

Täpsemalt valisin oma bakalaureusetöös andmete kogumiseks poolstruktureeritud fookusgrupiintervjuu. Intervjuude käigus lähtusin enda poolt koostatud intervjuukavast (lisa 1), kuid jätsin võimaluse küsida lisaküsimusi. Samuti juhtus, et intervjuu käigus vastasid intervjuueeritavad küsimusele enne, kui seda küsida jõudsin. Selliseks osutus näiteks küsimus kohustusliku ajateenistuse läbimise kohta, mil mõni noormees väljendas seda kui osa tema eluvalikust, mis teda kohe-kohe ees ootab. Intervjuukava oli jaotatud kaheks alateemaks: hinnangud Pärnu linnale kui elukeskkonnale ning noorte tuleviku väljavaated.

Fookusgrupiintervjuu on selline intervjuu, mis viiakse läbi väikese rühma inimestega (Laherand, 2008). Fookusgrupi läbi viimine on õigustatud juhul, kui uurijal on avatud küsimused ja ta julgustab grupiarutelu käigus osalejaid rääkima ja omavahel diskuteerima (Kitzinger, 1995). Kitzinger (1995) fookusgrupiintervjuu tugevusena välja toonud, et osalejad stimuleerivad ja toetavad üksteist olukordade meenutamisel ja nendest rääkimisel ning fookusgrupis osalejad saavad ise teemat suunata ning uutele järeldustele tulla.

2.2 Analüüsi meetod

Intervjuude läbi viimise järel transkribeerisin intervjuud TTÜ välja töötatud automaatse transkribeerimise programmi (Alumäe, Tilk ja Asadullah, 2018) abil. Transkriptsioonid lugesin üle ning parandasin vead, mis olid masintranskriptsiooni jäänud.

Intervjuude analüüsimiseks kasutasin kodeerimist, mis on kvalitatiivse analüüsi peamine operatsioon ning mille käigus jaotatakse tekst osadeks eesmärgiga tekste uurida ja mõista

(Kalmus, Masso ja Linno, 2015). Kodeerimisel lähtusin induktiivsest lähenemist ehk lähtusin andmetest, mida analüüsi käigus koguti. Induktiivse lähenemise mõte on see, et kood viitab täpselt intervjueritava sõnale jutu sees (Salana, 2013). Kodeerimise järel koondasin sarnased koodid erinevate kategooriate alla, mis on kooskõlas minu uurimusküsimuste teemadega. Kategooriad aitasid koode organiseerida ning võrrelda intervjueritavate öeldut omavaheliseks võrdluseks.

Analüüsitehnikatest kasutasin juhtumiülest ehk horisontaalset analüüsi, mis tähendab, et vaadeldakse samal ajal mitut analüüsivat juhtumit ja võrreldakse selle teema käsitlemist kõigi kogutud intervjuude lõikes (Kalmus jt, 2015).

2.3 UURIMUSES OSALEJAD

2.2.1 Valim

Uurimuses osalesid Pärnu Koidula Gümnaasiumi 2020/2021 õppeaasta abiturientid. Valisin Pärnu Koidula Gümnaasiumi noored, kuna olen kooli vilistlane ning kontakt oli varasemast olemas. Kasutasin lumepallivalimit ehk uurija valitud sihtgrupp toob tutvusringkonnast kaasa uusi liikmeid (Rämmer, 2014 ja Õunapuu, 2012). Minu bakalaureusetöö raames läbi viidud fookusgrupi aitasid moodustada kaks mulle varasemalt tuttavat noort, kes kaasasid fookusgruppi oma lennukaaslaseid.

2.2.2 Uurimuse käik

Intervjueritavatega võtsin ühendust sõnumirakenduse Messenger vahendusel, kus lõin grupi, kuhu esmaseks kontaktiks olnud noored lisasid ka teised osaluseks nõusoleku andnud abiturientid ning kus selgitasin, kes ma olen ning tutvustasin oma bakalaureusetööd ja selle eesmärgi (vt uurimiskava, lisa 2). Kokku toimus 2 fookusgruppiintervjuud, kuhu oli kokku kaasatud 13 noort (fookusgruppides ilmnenu kategooriad on esitatud võrdlevalt lisa 3). Intervjuud toimusid 2021. aasta aprilli- ja maikuu jooksul ning mõlemad intervjuud toimusid seoses riigis kehtestatud piirangutega veebi vahendusel, kasutades keskkonda Zoom.

Enne intervjuudega alustamist püüdsin luua grupis mugavat õhkkonda - selleks viisin läbi tutvustusringi. Ehkki noored olid omavahel tuttavad, vajasin sundimatu atmosfääri loomiseks ja enda paremaks gruppi sobitumiseks mitteformaalsemat õhkkonda. Intervjuu alguses selgitasin uurimuse eesmärgi, tegime grupi kokkulepped (näiteks, millises järjekorras toimub küsimustele vastamine, selgitamine, et noortel on võimalus küsimusele mitte vastata jne) ning konfidentsiaalsuse põhimõtete tutvustamine. Selgitasin, et ma ei

kasuta töös osalejate nimesid ega too välja intervjuus antud selgitusi, mille abil oleks intervjuueeritav lihtsasti ära tuntav. Intervjuude pikkused olid umbes 90 minutit.

Morgan (2012) sõnusi peab fookusgruupiintervjuu esimene küsimus olema selline, mis haakub intervjuule eelnenud juhistega. Selle fookusgrupi korral on selleks küsimus, millele oskasid ja said vastata kõik fookusgrupis osalejad ning jagada oma kogemusi ja mälestusi. Morgan (2012) ütleb, et esimene küsimus peab olema lihtne, mis võimaldab vastata kõigil uurimuses osalejatel. Minu uurimuse puhul puudutas küsimus noorte meenutust ja/või mälestust, mis neil seostub, kui neile öelda sõna “Pärnu.” Lisaks püüdsin intervjuu käigus kasutada noortele mugavamaid sõnu, kui oli vaja küsimusi täpsustada, peegeldades nende endi kõnekeelt.

2.4 Eneserefleksioon

Kvalitatiivse uurimuse osa on uurija eneserefleksioon (Willig, 2001). See on oluline, et mõista, kuidas minu kui uurija maailmavaade ja kogemused mõjutavad intervjuude toimimist ja nende hilisemat analüüsi. Selleks olin intervjuude käigus tagaplaanil ning intervjuu tegija rollis ning jagasin ka oma emotsioone fookusgruppide järel oma juhendajaga.

Selle kompaktses ülevaates käigus mainisin, millised olid minu emotsioonid seoses fookusgrupi läbi viimisega. Näiteks esimese fookusgrupi puhul täheldasin, et noored julgesid teineteise mõtetele vastanduda ning teineteise vastustele tekkis põnevaid reaktsiooni. Samuti tegin endale märkmeid, mida järgmise fookusgrupi puhul teisiti teha - näiteks tundsin, et selleks, et noortelt mugavamalt vastuseid saada, pean jõulisemalt noortelt arvamust küsima. Lisaks tegin endale märkme, et pean küsimust iga vastuse järel kordama, et abituriendid mäletaksid, mida ma täpselt küsisin. Teine fookusgrupp toimus sujuvamalt. Ma juba tunnetasin, millal pean küsimust kordama ja mida võiks täpsemini selgitada. Sellegi poolest nägin rohkem vaeva lisaküsimuste küsimistega, sest grupp ise oli rohkem kinnine ning vastas napsõnalisemalt kui esimene fookusgrupp.

Nii mõnelgi hetkel oleksin tahtnud sekkuda ning lisada omapoolset kommentaari noorte mõtte kinnitamiseks või ümber lükkamiseks, kuid hoidsin end tagasi ning jagasin oma emotsioone fookusgrupi järel. Märkasin ka, et mul tekkis lisaküsimusi lihtsalt noorte endi tagamõtete ning isiksuste kohta, kuid neid ma ei küsinud.

Samas tundsin intervjuude käigus puudust füüsilisest ruumist ja kohalolust. Ma ei näinud noorte kehakeelt (mõned noored ei lülitanud intervjuude käigus oma veebikaamerat) ning emotsioone, millega nad rääkisid.

3. TULEMUSED

Analüüsi tulemused on jagatud alapeatükkideks, kus toon välja fookusgrupi intervjuude käigus leitud kategooriad (lisa) ning arutelu käigus võrdlen empiirilisi tulemusi teooria osas välja toodud seisukohtadega.

Tulemuste esitluses olen märkinud intervjuueeritavad vastavalt intervjuu korra (G1, G2) ning intervjuu käigus omistatud järjekorra numbri (N1, N2 jne) kombinatsioonina (G1N1, G2N2 jne). Analüüsi on täiendatud tsitaatidega, mis on välja toodud jutumärkide vahel ning on *kursiivis* ja illustreerivad minu uurimuse tulemusi. Tsitaatides tähendab /.../, et olen tsitaadist lühendamisel osa välja jätnud. Intervjuude põhjal saab välja tuua 6 kategooriat, milleks olid:

- Positiivne kuvand;
- Negatiivne kuvand;
- Tulevikuplaanid;
- Mõjutegurid otsuste tegemisel;
- Tõmbetegurid;
- Tõuketegurid.

3.1 Positiivne kuvand

Mõlemas fookusgrupis tuuakse esile suve, mil saab pidutseda ja puhata. Gümnaasiumilõpetajate Samas tuuakse tõsiasjana välja, et rahvarohke Pärnu suvi erineb muudest aastaegadest silmnähtavalt, sest suvel on põhirõhk meelelahutusel, kuid suvevälisel ajal on linn rahulik. Intervjuueeritavad seda probleemina ei näinud, pigem nähti seda positiivses valguses. Fookusgrupis osalenud noored sesoonsuses probleemi ei näinud, nad hindavad ka linna rahulikkust ning sügist ja talve nähakse, kui enesearengu ning kooliskäimise aega. Samuti tuuakse välja puhtust ning linna looduskeskkonda (parke, puid) ja väiksust, mis on noorte silmis väga oluline ühe kodukoha puhul. Esimese fookusgrupi noored tõid välja ka paikkondliku kiindumise aspekti - linna füüsilise kuvandi (Shao, Lange ja Twaites, 2017). Uuringus osalenud noored olid üsna ühel meelel ka linnaruumi kujundusega - Pärnu ei vaja kõrghooneid, küll aga stiilipuhtust ning paar noort tõid esile vajaduse säilitada vanu hooneid tänases linnapildis.

“Ta on täpselt selline, et ta ei ole nagu liiga suur ega liiga väike, aga hästi kodune. Nagu sa ütlesid ka, et siin on kõik on käe-jala ulatuses. Saab kõike teha põhimõtteliselt teha, mida

soovid. Ja ma ei tea, siuke nunnu.” (G1N2).

Vastavalt märksõnadele seostasid fookusgrupi noored oma mälestusi ja meenutusi suviste ürituste ning meeldiva seltskonnaga. Kõige eredamalt tuuakse välja üritused nagu Grillfest, Lastekaitsepäev, Hansapäevad ja Supeluse Aastalaat. Nii nagu Paldis (2008) oma bakalaureusetöös välja toob, seostatakse Pärnu imagot eelkõige suve ning suvepealinna tiitliga. Mõnel noorel seostus mälestus mõne spordiüritusega (nt Jaansonikahe Silla Jooks ja korvpallivõistlused). Meenutatakse olukordi, kust on saadud mingi positiivne emotsioon. Samas tunnetavad need noored fookusgrupis, kes on Pärnusse gümnaasiumisse õppima tulnud väljastpoolt Pärnut eelkõige kooli ning sõpradega.

“Seoses Pärnuga no mul esimesena tuleb kohe ikkagist meelde. Niisugused suvised ööd kuskil sõpradega ringi konnates. Ma ei teagi niimoodi konkreetselt, kohe, aga võib-olla sellised, kui saad uusi tutvusi, kuidagi sellised ootamatud vestlused või sellised toredad eksprompt olukorrad” (G2N7).

3.2 Negatiivne kuvand

Fookusgrupis osalenud noored tunnevad muret uute majade ehituse osas, kuna linnaelanike arv on kahanemas ning seetõttu ei näe noored uute elamute ehitamise eesmärki. Pärnu linna (kui elukoha) rahvastik on viimase 10 aasta jooksul vähenenud 2623 elaniku võrra (Pärnu linna kodulehekülj, i.a.). Samuti tuuakse välja, et Pärnu linna turundus ja kommunikatsioon ei pane rõhku hooajavälistele ja muudele tegevustele (näiteks sportimise võimalused), mistõttu on Pärnu vähem pildis kui teised linnad. Noored tõid välja ka transpordiühendusi teiste linnadega, mis ei ole piisavalt ohutud, et neid igapäevaselt läbida. Sarnase probleemi tõi välja Paldis (2008) oma bakalaureusetöös. Näitena toodi fookusgrupis välja Pärnu-Tallinn maantee, mis on kaherealine, kuid tulevikus peaks kindlasti olema ainuüksi ohutuse mõttes neljarealine.

“Nagu no kasvõi see, et Pärnu põhiline asi, mis kutsub, on nagu rand ja siis ehitatakse nii palju mingeid uusi maju ja SunSeti maja on päris kohutav seal. /.../ Noh, et oleks seda rahvast siis on nagu nende kortermajadel mõtet ja ehitamise põhjust” (G1N1).

Mõlemas fookusgrupis kerkis esile märksõna “peksupealinn,” mille noored küll naljatades, kuid põhjuseid otsides, tähelepanu pöörasid. Peksupealinna tiitlit olid kuulnud kõik noored ja kokkupuude peksmisega oli nii mõnelgi noorel endal olemas - kas isikliku või tuttava kogemuste näol. Selle kuvandi tekkimisel nähakse põhjust meedia ja Pärnu linna väiksuse kombinatsioonil - siin kajastatakse selliseid juhtumeid sagedamini kui sündmusterohketes suuremates linnades. 2008. aastal on kohaliku ajalehe¹ leheveergudel kirjas, et ehkki Pärnu omandanud ajakirjanduses peksupealinna maine, siis politsei statistika seda ei kinnita kuigi statistikast peegeldub, et suvepealinnas on palju kaklusi ööklubide uste taga (Link, 2008).

“...no ma arvan, et see on üldse peksmine ja see värk on tegelikult nagu igas linnas lihtsalt see meie linn on nagu nii väike, et iga väiksemgi liigutus on nagu kõigile teada ja nagunii avalik, et aga kui see toimub näiteks Tallinnas. Tallinnas võib iga nurga taga keegi peksa saada aga seda nagu ei jõua kajastada kogu aeg igal pool...” (G2N2).

“Mul oli täpselt samamoodi kohe, kui see sõnauhend Pärnu kuvand tuli, siis tuli ette see peksupealinn, aga just nagu selle koha pealt olen väljaspool olevatelt inimestelt kuulnud, mitte pärnakatelt. Ma olen nagu kuulnud seda, sest see on meediast läbi käinud, aga ma pole ise sellest kunagi aru saanud ja ma ei ole ka tundnud, et kas ma olen kõrvalt näinud seda peksupealinna asja või et kas ma siis ringlen nagu nii teistes seltskondades, et mis värk on, et minu meelest ei ole üldse peksupealinn” (G1N8).

Uurimuses osalenud noored tõid pärnakate endi ning väljaspool Pärnut elavate inimeste kuvandi erinevuseks eelkõige peksupealinna märksõna. Paar fookusgrupi noort jagasid enda ja tuttavate kogemusi seoses ärevate olukordadega, kus neil on tekkinud situatsioone peksmisega. Küll aga noored arvasid, et tiitel on rohkem levinud Pärnust väljaspool elavate inimeste seas. Lisaks viitasid noored ka selle, et väljaspool Pärnut elavad inimesed justkui ei tea, et linnas hooajaväliselt elu seisab. Mõlemas fookusgrupis jagati kogemusi, kus täheldati, et tihti tuttavad ja sõbrad, kes soovivad neile külla tulla talvisel ajal ootavad nimekirja tegevustest, mida Pärnus viibides teha, kuid nad tõid välja, et see nimekiri on pea

---

¹ Link, E. G. (2008). Statistika Pärnu peksupealinna mainet ei kinnita. Pärnu Postimees. (Kasutatud 26.05.2021). <https://parnu.postimees.ee/71357/statistika-parnu-peksupealinna-mainet-ei-kinnita>

olematu. Intervjueeritavad peegeldavad, et Pärnus väljaspool elavatel inimestel pole justkui aimu sempoosusest, sest Pärnu suvine kuvand kandub nende silmis ka talvissesse perioodi.

Fookusgrupis osalenud abiturientide silmis on sempoosuse mõju vähendamiseks ning tegutsemiseks vaja koondada enda ümber seltskond, kellega ühiselt tegevusi ette võtta - nii ei ole talvine, sügisene periood niivõrd üksluine ja tegevusetu. Suvevälist aega nähakse ka, kui võimalust tegeleda enesearenguga ning suunata oma fookus õpingutele, sest suvisel ajal elatakse rohkem sotsiaalset elu, mistõttu on muude asjade tegemiseks vähem aega. Vastamise käigus tuuakse ka välja, et sempoosus võib olla põhjus, miks noored soovivad siit ära kolida, sest võimalus suvisel ajal Pärnu melu nautima tulla, jääb neile igal juhul alles.

3.3 Tulevikuplaanid

Kõik fookusgrupis osalejad kaaluvad suunduda ülikooli. Fookusgrupis osalenud noored õpivad Pärnu Koidula Gümnaasiumis, kus on Haridussilm statistika (2020) andmetel üks kõrgeim Eestis edasiõppijate osakaal gümnaasiumilõpetajate seas Pärnu linna gümnaasiumite seas. Enamik intervjueeritavaid soovivad omandada kõrgharidust Tallinnas või Tartus, samuti proovitakse haridusteed jätkata Tartu Ülikooli Viljandi Kolledžisse ning võimalusel hiljem minna ka välismaale, kas haridust omandama või silmaringi avardama reisimise näol. Esimeses fookusgrupis tõid noored välja, et soovivad esialgu kõrghariduse omandada ning seejärel reisima minna, kuid teises fookusgrupis on ka neid noori, kes soovivad semestri mõnes välisriigis õppida.

“Mul pole nagu kindlat plaani nagu veel olemas, aga kindel on see, et ma lähen ülikooli õppima. Väljapoole Pärnut. Ma ilmselt teeksin baka ära ja siis ma võtaksin umbes aasta või kaks millal ma reisiksin natuke maailmas ringi ja tegeleksin eneseotsinguga” (G1N6).

Fookusgrupis osalenud abiturientid ei näe end õppimas kohalikus Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis, sest selle võimalused on nende jaoks piiratud - saab valida vaid kolme eriala (ettevõtlus ja projektijuhtimine, turismi-ja hotelliettevõtlus ning sotsiaaltöö ja rehabilitatsiooni korraldus) vahel. Lisaks ei tundu see neile atraktiivne, sest Kolledži maine pole eakaaslaste seas hea. Samuti peitub põhjus kindlasti osaliselt ka noorte soovis lahkuda vanematekodust ning alustada iseseisvat elu. Fookusgrupis tuuakse välja, et töökohavalik on Pärnus suvehooaja väliselt kasin, kuid enamasti soovitakse juba kõrghariduse omandamise kõrval erialast töökogemust saada.

Samas toovad intervjueeritavad välja, et nad sooviksid kodulinnale vaheldust ning elamise kogemust ka teistes linnades ning seeläbi õppida ennast paremini tundma. Fookusgrupi käigus nägid noored kodulinnast lahkumist loomuliku osana haridustee jätkamiseks nagu ka Stockdale (2006) välja tõi. Mainitakse, et kolledž ei ole justkui “piisavalt hea” võrreldes teiste kõrgharidusasutustega Eestis. Üks fookusgrupis osaleja ütles, et muidu ta omandaks kõrgharidust üldse välismaal, kuid Eestis on see hetkel veel tasuta, mistõttu ta eelistab kõrghariduse omandamist Eestis, mitte välismaal, kuid tema eriala ei ole võimalik õppida Pärnus. Samas jagasid intervjueeritavad eakaaslaste tulevikukavatsusi ning tõi välja, et kui juhul üldse on mingil põhjusel gümnaasiumi lõpetamise järel plaan Pärnus õppida, siis kaalutakse eelkõige Kolledži võimalusi (fookusgrupis toodi eriliselt esile ettevõtlus ning turism ja teenindus), kuid ka Pärnu Kutsehariduskeskuse võimalusi (toodi välja kosmeetiku ning koka eriala). Küll aga tuntakse viimase puhul, et gümnaasiumist kutseharidusse suundumine on justkui ühiskonnas veel stigma. Kreegipuu ja Jaggo sõnutsi (2018) on gümnaasiumist kutseharidusse suundujate osakaal läbi aastate olnud üsna väike. Ehkki kutsehariduse maine on aasta-aastalt erinevate uuringute põhjal paranenud, ei ole see hariduskäitumist siiski muutnud (Tark ja Tegus Eesti 2035, 2019).

“Ütleme nii, et lihtsalt nagu töövaliku pärast. Muidu ma saaks rahulikult nagu, kasvõi Pärnus hakkama saada ja nagu elu oleks palju lihtsam. Aga töö valik, pigem paneb liikuma ja isegi õppima välismaale, sest on vaja nagu neid uusi kogemusi, tutvusi selleks, et rohkem tööd saada, kas välismaal ja hiljem niikuinii tuleb tagasi Eestisse peale seda. Aga ikka tutvusi ja näiteks ka paberid on vaja saada...” (G1N5).

“Mõtlen seda, et kui oleks Pärnu Kolledžis... Tähendab Pärnu Kolledžil on väga väike selline eneseturundus ja selline, et ma arvan, et enamuse Pärnu õpilasi ei tea, mis või mida seal üldse õppida saab. Mul ongi see, et eriala ei ole ja tahaks seda linnaelu ka mekkida” (G2N3).

Fookusgruppides osalenute jaoks on oluline ka reisimine ja töökogemus välismaal, millega seoses mainiti Austraaliat. Vaheaasta ja nn Austraalia aasta võimalused seostuvad noortel eelkõige eneseotsingute, iseseisvuse ning silmaringi avardamisega. Samas kerkis fookusgrupis esile osalejate sõprade ja tuttavate kogemuslugusid, kus hiljem on vaheaasta

võimalust kahetsema hakatud, sest see aeg on justkui raisku läinud. Noored tunnetavad, et see kui noor vaheaasta võtta otsustab, ei ole enam stigma ning seda ei peeta enam aja raiskamiseks.

“Aga ma arvan, et see annab noortele mingisuguse võimaluse kogeda väikese ajaga võimalikult palju. Et ilmselt kui sa nagu ütleme nii, et see lõpetab kaheteistkümnenda klassi ja siis sa tahad minna Austraaliasse, siis esimese asjana, nagu sa esiteks õpid endaga kohta hästi palju ilmselt juba kahe kuuga. Et kuidas üksi elamine üldse nagu toimib” (G1N6).

“Arvan, et peamine põhjus on ikkagi see, et see stigma on vähenenud, et see on aktsepteeritav ja see ei ole mingi ennast mõttetusse tegevusse panev tegevus nagu. Et nagu ta võib-olla varem näis siis välja selline teistsugune, et need võimalused jäävad sulle ikkagi alles, ükskõik kas sa teed oma valikud karjääri või kooli osas kohe või mitte” (G2N8).

3.4 Mõjutegurid otsuste tegemisel

Kui esimene fookusgrupp tõi mõjuteguritena eelkõige eriliselt esile huvid, sisetunde ja kindlustunde, siis teises fookusgrupis tunnetasid noored, et eelkõige on nende otsustele mõju vanematel ning sõpradel või siis täpsemalt vanemate poolset ootusel. Ühtlasi ei soovita olla erand oma sõprusgrupis ning kui kõik suunduvad kuskile õppima, seega võetakse see teekond ise ka ette. Eriksoni teooria (1980) kohaselt on noorukieas inimeste juhtivaks protsessiks võrdlusrühma surve, mistõttu ollakse rühmaga kohanemiseks valmis loobuma näiteks mõnest isiklikust soovist. Arutleti ka ühiskondliku normi üle, mille kohaselt on gümnaasiumi lõpetamise järel loogiline jätkata haridusteed mõnes kõrgharidusasutuses. Edasiõppimist nähakse eelkõige kui tuleviku kindlustamist.

“Aga pigem no tänapäeva maailmas väga ei ole mitte midagi teha nagu keska haridusega” (G1N2).

“See ka, et kuidagi hästi normaalne või tahetud on see, et sa lähed ülikooli peale gümnaasiumi ja võib-olla kui seda ühiskondlikku survet ei oleks, siis paljud ei läheks.” (G1N8).

Uurides selle kohta, mida noored arvavad, kuidas noorte lahkumine neid noori, kes Pärnusse

otsustavad jääda mõjutab, otsis esimene fookusgrupp hoopis põhjuseid, miks peaks keegi otsustama üldse Pärnusse jääda. Arvatakse, et põhjus, miks jääda oma kodukohta takerdub eelkõige majanduslike võimaluste taha. Ka Mägi ja Nestor (2012) tõid välja, et üheks suurimaks mõjuteguriks gümnaasiumilõpetajate edaspidistel valikutel on majanduslik taust.

“..Või võib-olla sa nagu avastad mingit muud poolt, et nagu mina isiklikult nagu ei paneks pahaks seda, kui keegi jääb, et ma nagu ei taandaks koheselt ära, et tal ei ole võib-olla rahalisi võimalusi, et võib-olla ta lihtsalt ei tea, kes ta veel on...” (G1N6).

Eelkõige nähakse mõju tutvusringkonna muutumisele, sest noored, kes siia jäävad kaotavad otsekontakti nende noortega, kes lahkuvad. Mõju nähakse ka üldiselt noorte rändamisele - fookusgrupis osalenud abiturientid tunnevad, et kohale jäämine võib tekitada kahetsustunnet ning võimaluse mitte kasutamist, kuid samas nähakse, et nähes teiste rändamist, tekitab see ka sisemist soovi kuskile mujale elama suunduda.

“Ma arvan nagu sellist nagu teiste noorte äraminek paneb kõvasti kaaluma neid teisi noori. Kas leida võimalus või ära kasutada võimalust ja nii-öelda linnast ära põgeneda...” (G1N5).

Samas nähakse kodukohta jäämist kui võimalust elada soodsamates tingimustes ning mingi eesmärgi täitmist. Kuna kohalikke noori on vähem, siis on ka võimalusi siia jäävatel ja siin elavatel noortel rohkem.

“Ja ma nõustun ja siis võib-olla see, et algselt on nendel noortel, kes siia jäävad, neil on nagu rohkem võimalusi, kui nad hakkavad midagi valima, näiteks tööle minnes või midagi, et neid tahetakse rohkem, sest niikuinii nagu kohalikke noori on vähem...” (G2N5).

Fookusgrupis osalenud noored näevad peamiseks end Pärnuga siduvaks teguriks lähedasi ja sugulasi, keda soovitakse kodust lahkumise järel külastamas käia. Pendeldamine ei ole vaid töökäijate ampluaa, vaid seda rakendavad ka õppurid (Nugin, 2020). Küll aga näevad uurimuses osalenud Pärnus potentsiaali suvituskohana ning vähemalt suvisel ajal sooviksid nad siin aega veeta. Intervjueeritavad soovivad oma elukohavaliku lahtiseks jätta ning arvavad, et ehkki Pärnu on neid hetkel kõnetav linn, ei pruugi see nii olla hilisemas elus.

Fookusgrupis tuleb arutluseks, et kodukoha valiku osas on väga suureks määrajaks ka partneri valik.

“...Kui ma mingi olengi üksinda, võib-olla siis on nagu eriti lihtne kolida Tartust või ükskõik kustkohast kuhugi. Aga kui sul on juba tekib juba pere ka, et noh mingi viie kuni kümne aasta jooksul tekib nagu alati mingi pisipere ka, see on loomulik. See liikumine on samamoodi raske ka. Et nagu sellest olenebki, mida ma oma eluga edasi teen” (G1N4).

“...Aga ma arvan, et tulevikus kui on mingi pere siis ma ei tea kas otseselt ma Pärnus elaks. Aga nagu see oleks või... Ma ostaks mingi suvemaja siia või nagu koha, kus saab puhkamas käia. Ja nagu kõigest eemale. Aga rohkem ma näen ennast suuremas linnas või üldse välismaal” (G2N1).

3.5 Tõmbetegurid

Nugin (2013) ütleb, et lisaks noorte tagasimeelitamise plaanile peab mõtlema ka sellele, kuidas kutsuda enda juurde uusi noori. Seetõttu tulid välja tõmbetegurid, mida fookusgrupi noored ise tunnetasid ning intervjuude käigus mainisid. Esimeses fookusgrupis toodi Pärnu linna tõmbeteguritena eelkõige esile arenevat linnapilti, sportimistingimusi, tugevat haridusvõrgustikku ning sotsiaalset võrgustikku. Ka Jalonen jt (2021) toovad tõmbeteguritest meeldiva sotsiaalse keskkonna, laialdasema õppimisvõimaluste valiku (antud kontekstis põhi-ning keskharidus) ning tervisliku looduskeskkonna.

Teises fookusgrupis jagati mõtteid pere loomisest. Fookusgrupis osalenud noored väljendasid, et Pärnus on ideaalne keskkond laste kasvatamiseks ning pere loomiseks. Küll aga tõid nad välja, et otsus, kas tulla pere loomise ajaks tagasi Pärnusse, sõltub ka partnerist ning tema eelistustest. Samuti nähti tõmbetegurina linna suurust. Intervjueeritavad tõid välja, et Pärnus on võimalik liigelda nii jala, ühistranspordiga, jalgrattaga kui autoga ning sihtpunktide vahemaade läbimine ei ole ajakulukas (välja toodi võrdlus Tallinnaga, kus ühest kohast teisest liikumine võib võtta isegi tunni). Mõlemas fookusgrupis oli juttu mitmekesisest looduskeskkonnast (jõgi, meri, rand, pargid), rahulikust linnaelust (võrdlusena toodi Tallinna ja Tartut), linna suurust (on võimalik mugavalt liikuda ühistranspordiga, autoga, jala või rattaga) ning turvalist elukeskkonda (näiteks julgetakse lapsi lasta korterelamute vahele mängima, mida noorte arvates teistes suurlinnades ei tehta).

“Ja aga, kui ma põhimõtteliselt kirjeldaksin neid punkte, mis oleks nagu, minu jaoks vaja.

Siis ma kirjeldaksingi põhimõtteliselt Pärnut. Mu meelest on Pärnu nii ideaalne koht tegelikult, kus elada. Sest et see on nagu kohati ikkagi vaikne ja sul ei ole mingit liiga palju lärmi” (G1N2).

3.6 Tõuketegurid

Kõige suuremaks tõuketeguriks pidasid noored edasiõppimise võimaluste vähesust, piiratud tööturu võimalusi ja sesoonsust. Üks peamisi tegureid karjäärivaliku tegemisel on prognoositav sissetulek õpitud erialal töötades (Karjääriõppe mõjususe uuring, 2009) ning koolilõpetajatele mängivad tähtsat rolli tööturu nõudmised (Mägi ja Nestor, 2012). Noored tõid ka välja, et üks väga suur tõuketegur on palk, kusjuures brutopalk 2019. aastal oli 245 eurot madalam kui Eesti keskmine (Statistikaamet, 2019). Lisaks kerkis esimeses fookusgrupis esile, et Pärnul on veel arenguruumi paremate transpordiühenduste loomisel - puudu on lennu ning rongiühendus (rongiliiklus lõpetati 2018. aastal)², suuremad maanteed peaksid olema neljarealsed.

Teises fookusgrupis toodi välja kõrged kinnisvara hinnad, piiratud võimalused noortele vanuses 20-30 ning noorte vähene kaasamine linnaelu planeerimisse. Ka Mägi (2019) tõi Pärnu linna elanike rahulolu uuringus välja, et linn peaks rohkem tähelepanu pöörama üleüldisele kaasatusele. Fookusgrupis osalenud noored tunnevad, et kui neid rohkem linnaelu puudutavate otsustesse kaasataks, siis oleks neil ka tugevam side kodukohaga, mistõttu oleks rohkem motivatsiooni, et tagasi tulla.

---

² Haravee, J. (2018). Laupäeval lõpetas porgandpunane Tarapita Pärnu-Tallinna rongiühenduse. *Õhtuleht*. 14. detsember, lk 17.

KOKKUVÕTE

Antud bakalaureusetöö eesmärk oli teada saada, kes ja kuidas näevad gümnaasiumilõpetajad Pärnut kui tulevast elukohta ja kuidas nad hindavad Pärnu linna kui elukeskkonda. Töö jaoks viisin läbi kaks fookusgrupiintervjuud, kus uurisin abiturientide hinnangut Pärnu linnale ja tulevikuväljavaateid. Kokku soovisin leida vastuseid kolmele uurimisküsimusele: kuidas hindavad gümnaasiumilõpetajad Pärnu linna kui elukeskkonda; millised tegurid mõjutavad noori eluvalikute tegemisel; millised tegurid kõnetavad noori elukoha valikul.

Uurimuseks kasutasin kvalitatiivset lähenemist (poolstruktureeritud fookusgrupi intervjuu). Transkribeeritud tekstid ja kategoriseerimine lubasid fookusgrupi intervjuude sisu omavahel võrrelda. Uurimuses koorunud kategooriate ülevaatlik võrdlustabel on esitatud lisas 3.

Gümnaasiumilõpetajate hinnang Pärnu linnale kui elukeskkonnale

Minu uuringus osalenud noored hindavad Pärnu linna elukeskkonda positiivselt. Suvepealinnas on puhas looduskeskkond, suvine melu ja ilus linnaruum. Samas toodi fookusgrupis ka välja murekohti, millest peamine on sesoonsus - suvevälisel ajal on linn tegevusetu. Noortele on kõrvu jäänud Pärnuga seonduvalt lisaks suvepealinna märksõnale ka peksupealinn.

Tegurid, mis kõnetavad noori elukoha valikul

Gümnaasiumilõpetajad tõid Pärnu linna tõmbeteguritena välja looduskeskkonda (rand, jõgi, meri, pargid), tugevat haridusvõrku (põhikoolid ja gümnaasiumid on väga heal tasemel), sportimistingimusi (nii sise- kui välisport), arenevat linnapilti (silma nähtavad muutused), sotsiaalset võrgustikku, peresõbralikku ja rahulikku keskkonda, linna suurust ning väga olulise tegurina tõid noored välja ka turvatunnet.

Abiturientide hinnangul on suurimateks tõuketeguriteks piiratud erialavalik gümnaasiumi järel ja piiratud tööturu võimalused, madal palk ja sesoonsus. Lisaks toodi välja, et Pärnul on kehvad transpordiühendused teiste linnadega - puudub rongi- ja lennuliiklus ning maanteed, mis Pärnut teiste linnadega ühendavad ei ole neljarealsed ning seetõttu ka ohtlikud kasutamiseks.

Tõuketeguritena nähakse ka kõrgeid kinnisvarahindu, vanusegrupile 20-30 atraktiivsete tegevuste puudumist, noorte vähest kaasamist linnaelu planeerimisse (ehk võimalust kujundada enda linnapilti) ja rändetrende - ei soovita olla ainsad, kes jäävad Pärnusse.

Tegurid, mis kõnetavad noori eluvalikute tegemisel

Kõik fookusgrupi osalejad plaanisid gümnaasiumi järel suunduda ülikooli, valikutes on võimalused Tallinnas, Tartus ja Viljandis. Pärnu Kolledži õppimisvariante noored ei kaalu, sest Kolledži erialade valik on piiratud ning Kolledži maine ei ole noorte seas hea.

Abiturientide otsuseid mõjutab peaaesjalikult isiklik huvi mingi eriala vastu, kuid ka sisetunne ning kindlustunne (kas erialast tööd leidub), sõbrad ja perekond. Samuti tõid noored välja, et neid mõjutab ka ühiskondlik surve suunduda gümnaasiumist ülikooli ja trendid ehk ei soovita olla ainsad, kes otsustavad paikseks jääda või teistsuguseid valikuid teha.

Kirjanduse loetelu

Altman, I. Low, S. M. (1992). *Place Attachment*, New York: Plenum Press.

Alumäe, T. Tilk, O. Asadullah. (2018). Advanced Rich Transcription System for Estonian Speech, *Baltic HLT 2018*.

Cuba, L. Hummon, D. M. (1993). A Place to Call Home: Identification with Dwelling, Community, and Religion. *The Sociological Quarterly*, 34, 111-131.

Enn, Ü. Lopez, M., A. (2009) *Working on work for all*. SALTO-YOUTH sotsiaalse kaasatuse ressursikeskus.

Haravee, J. (2018). Laupäeval lõpetas porgandpunane Tarapita Pärnu-Tallinna rongiühenduse. *Õhtuleht*. 14. detsember, lk 17.

Haridussilm statistika. (2020). Kasutatud 27.05.2021, <https://www.haridussilm.ee/ee/uldkeskhaiduse-tulemuslikkus>

Hernández, Bernardo & Hidalgo, M. & Salazar-Laplace, M. & Hess-Medler, Stephany. (2007). Place Attachment and Place Identity in Natives and Non-natives. *Journal of Environmental Psychology*, 27, 310-319.

Hildago, M. C. Hernandez, B. (2001). Place Attachment: Conceptual and Empirical Questions. *Journal of Environmental Psychology*, 21, 273-281.

Jalonen, E., Tralla, K., Kakk, K., Reiss, K., Laos, R. (2021). Ida-Virumaa noorte tõmbe- ja tõuketegurid. Tartu Ülikool, Geograafia osakond.

Kalmus, V., Masso, A., Linno, M. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs. Sotsiaalse Analüüsi Meetodite ja Metodoloogia Õpibaas*. Kasutatud 09.05.2021, <http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>

Kitzinger, J. (1995). Qualitative Research: Introducing focus groups. *British Medical Journal*, 311, 299-302.

Kreepuu, T., Jaggo, I. (2018). *Õpingute jätkamine pärast üldkeskhaidust*. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.

Krishnakumar, P., Indumathi, T. (2014). Pull and Push Factors of Migration. *Global Management Review*, Volume 8, Issue 4, pages 8-13.

- Lagerspetz, M. (2017). *Ühiskonna uurimise meetodid. Sissejuhatus ja väljajuhatus*. Tallinn: TLÜ Kirjastus.
- Link, E. G. (2008). Statistika Pärnu peksupealinna mainet ei kinnita. *Pärnu Postimees*. Kasutatud 26.05.2021, <https://parnu.postimees.ee/71357/statistika-parnu-peksupealinna-mainet-ei-kinnita>
- Lynch, K. (1981). *A theory of good city form*. Cambridge: MIT Press.
- Marcia, J. E. (1993). The ego identity status approach to ego identity. Raamat Marcia, J. E., Waterman, A. S., Matesin, D. R., Archer, S. L., Orlofsky (toim) *Ego identity: A handbook for Psychosocial Research*. New Yourk: Springer-Verlag.
- Marjapuu, E. (2010). *Noorte hinnang Pärnu linnaruumile ja elukeskkonnale 2009*. Pärnu: Pärnu linnavalitsuse arenguosakond.
- Morgan, D. L. (2012). Focus Groups and Social Interaction. J. F. Gubrium, J. A. Holstein, A. B. Marvasti, K. D. McKinney (Toim). *The SAGE Handbook of Interview Research: The Complexity of the Craft*, (lk 161-177). Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Mägi, M. (2019). *Pärnu elanike rahulolu kodukoha elukeskkonnaga*. Uuringu raport. Ratione Konsultatsioonid OÜ.
- Mägi, M. Nestor, M. (2012). *Koolilõpetajad ja nende karjäärivalikud*. Haridusastme lõpetajate valikute uuringu lõpparuanne. SA Archimedes, Haridus- ja Teadusministeerium.
- Nugin, R. (2013). Maanoorte lahkumine - paras pätkel noorsootöötajatele. *Mihus: Eesti Noortevaldkonna ajakiri*, 12, 18-20.
- Nugin, R. (2020). Mobiilsuse uurimine maapiirkondades ja selle väljakutsed: teoreetilised lähtekohad). *Noorteseire aastaraamat 2019-2020: Noorte elu avamata küljed*. AS Pakett.
- Paldis, G. (2008). *Pärnu imago Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi ja Pärnu Ülejõe gümnaasiumi abiturientide seas*. Bakalaureuse töö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Proshansky, H. M., Fabian, A. K., Kaminoff, R. (1983). Place identity: Physical social world socialization of the self. *Journal of Environmental Psychology*, 3, 57-83.

Pärnu linna kodulehekülj. (i.a.) Pärnu keskuslinna elanikud. Kasutatud 11.05.2021, <https://parnu.ee/index.php/parnu-tutvustus/ajalugu/parnu-paev/2-uncategorised/329-linna-elanikud>

Rollero, C. De Piccoli, N. (2010). Place attachment, identification and environment preception: An empirical study. *Journal of environmental Psychology*, 30, 198-205.

Rämmer, A. (2014). Valimi moodustamine. *Sotsiaalse Analüüsi Meetodite ja Metodoloogia Õpibaas*. Kasutatud 09.05.2021, <https://samm.ut.ee/valimid>

Sepp, V. (2019) *Eesti regioonide majandusarengut mõjutavate uuenduste ja trendide analüüs*. Arenguseire Keskus.

Shao, Y., Lange, E., Thwaites, K. (2017) Defining Local Identity. *Landscape Architecture Frontiers*, 5(2), 24-41.

Statistikaameti kodulehekülj. (2021). Keskmise brutopalk, töøjõukulu ja töötatud tunnid maakonna järgi (kvartalid). Kasutatud 10.05.2021, <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/tooelu/palk-ja-toojoukulu/keskmise-brutokuupalk>

Stedman, R. C. (2002). Toward a Social Psychology of a Place: Predicting Behaviour from Place-Based Cognitions, Attitude, and Identity. *Environment and Behavior*, 34, 561-581.

Stockdale, A. (2006). Migration: Pre-requisite for rural economic regeneration? *Journal of Rural Studies*, 22 (3), 354-366.

Tall, K. (2012). E-kursuse “Psühhosotsiaalne areng läbi elu” materjalid. Kasutatud 11.05.2021, http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/25858/Psuhhosotsiaalne_areng_materjalid.pdf

Tark ja Tegus Eesti 2035. Ekspertühmade tulevikuvisionid ja ettepanekud Eesti haridus-, teadus-, noorte- ja keelevaldkonna arendamiseks aastatel 2021-2035. (2019). Haridus- ja Teadusministeerium.

Titma, M., Rämmer, A. (2006). Estonia: Changing Value Patterns in a Divided Society. — Klingemann, H.-D., Fuchs, D., Zielonka, J. (Toim). *Democracy and Political Culture in Eastern Europe* (lk 277–307). Routhledge: Taylor and Francis.

Williams, D. R., Patterson, M. E., Roggenbuck, J. W., Watson, A. E. (1992). Beyond the commodity metaphor: examining emotional and symbolic attachment to place. *Leisure Sciences*, 14, 29-46.

Willig, C. (2001). *Introducing qualitative research in psychology. Adventures in theory and method*. Buckingham, United Kingdom: Open University Press.

Õunapuu, L. (2012). Univertas Tartuensis DSpace. Lumepallivalim. Kasutatud 11.05.2021, <https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/27764/lumepallivalim.html>

Lisa 1. Intervjuukava.

Hinnang Pärnu linnale

1. Kui ma ütlen teile “Pärnu” siis mis teile sellega seostub?
  - Millised on paikkondlikud emotsioonid ja mälestused, mis teil Pärnuga seostuvad?
  - Kuidas tuli otsus Pärnusse gümnaasiumi õppima suunduda? *Tõenäoselt satub fookusgruppi ka noori, kes on väljapoolt Pärnut, seega oleks hea kuulda, kuidas nende valik Pärnusse kooli tulla tekkis.*
2. Kuidas te hindate Pärnu kuvandit ning elukeskkonda? Palun selgitage?
  - Kas olete täheldanud, et Pärnul on teistsugune kuvand mitte siin elavate noorte seas? Milline see on?
  - Pärnu linna elu käib suvehooajal teistsuguses rütmis kui talvel. Milline võiks olla taolise sempoonsuse mõju noortele?
  - Kas sotsiaalne elu ja sellega kaasnevad võimalused muutuvad suvehooaja väliselt?

Tulevikuplaanid

1. Olete lõpetamas gümnaasiumi ning seejärel astute täiskasvanu ellu. Millised on teie tulevikuplaanid?
  - Millised tegurid mõjutavad noorte edasisi tulevikuplaane, mille alusel tehakse otsus tööle või edasi õppima minna?
  - Kellel on plaan suunduda õppima ülikooli kuskil mujal? Miks?
  - Milliseid Pärnus õppimise variante kaalutakse? Miks?
  - Mis te arvate, miks on noored nn Austraalia aasta või vaba aasta võimalust kasutama hakanud? Kas kellelgi teilgi on plaan võtta paus?
  - Noormeestel on kohustuslikus korras vaja läbida ka kaitseväge kohustus. Kas see plaan läheb käiku kohe gümnaasiumi lõpetamise järel või hiljem?
2. Kuidas Pärnu teid kodulinnana või kodukohana kõnetab?
  - Hetkel on nn maailm teie ees valla, kuid kindlasti on neid noori, kes otsustavad Pärnusse jääda. Mis te arvate, kuidas mõjutab noorte mujale minek neid noori, kes otsustavad siia jääda?
  - Kas neil, kel on plaan Pärnust lahkuda, on plaan Pärnusse tagasi tulla? Või milline võiks olla see side, mis kodukohaga jääb?

3. Millised on need tingimused Pärnule, et ta oleks noori kõnetav kodukoht?
- Millised on teie arvates noorte ootused oma kodukohale, et ta saaks siin elada sellist elu nagu ta seda soovib?
  - Millised tulevikuväljavaated noori gümnaasiumi lõpus kõige rohkem kõnetavad?

Lisa 2. Uurimiskava.

SISSEJUHATUS

Enesetutvustus: nimi, vanus, kool, minu seos Pärnuga ja Koidula kooliga.

Uurimuse tutvustus: *Selgitan noortele, et nende panus minu töösse on väga vajalik lõputöö uurimuse õnnestumiseks. Uurimus on minu bakalaureusetöö "Pärnu linna gümnaasiumilõpetajate tulevikukavatsused ja vaade Pärnu linnale kui elukeskkonnale" läbi viimiseks. Töö eesmärgiks on uurida, kas ja kuidas näevad gümnaasiumilõpetajad Pärnut kui tulevast elukohta ja kuidas nad hindavad Pärnu linna kui elukeskkonda.*

Konfidentsiaalsuse tagamine - selgitan, et tagan noortele konfidentsiaalsuse - ma ei kasuta kuskil osalenute nimesid ega jäta uurimusse sisse selgesti ära tuntavaid tunnuseid.

Tutvumisring - Palun kõigil osalejatel end tutvustada ning jagada mõnda huvitavat ja toredat fakti enda kohta.

Kokkulepped:

- Kuulame teineteist ning räägime üks inimene korraga.
- Minul on fookusgruppi juhtiv roll, seega suunan vestlust, küsin küsimusi.
- Ei ole õigeid ega valesid vastuseid, on sinu enda kogemus ning minu soov ongi seda kogemust kuulda.
- Kõigil on õigus enda arvamusele - on nii palju erinevaid arvamusi, kui on inimesi intervjuus osalemas. Võib juhtuda, et sinu arvamus on hoopis vastanduv kellegi teise arvamusele, see on okei. Sa ei pea teiste arvamusega nõustuma, kuid seda ei tohi maha laita.
- Kui te ei soovi küsimusele vastata, siis ei pea küsimusele vastama.
- Kui küsimus jääb segaseks või sa soovid küsimust täpsustada, siis ole hea anna märku. Olen valmis seda tegema.

Küsin üle, kas kõik on arusaadav ning võin **intervjuu salvestada**.

LÕPETAMINE

Pakun välja, et kes soovib minu tööd hiljem lugeda, siis võib minuga sotsiaalmeedia vahendusel kontakti võtta. Annan võimaluse küsimusi küsida.

Täna osalejaid.

Lisa 3. Fookusgruppide võrdlustabel.

Kategooria	Esimene fookusgrupp	Teine fookusgrupp
Positiivne kuvand	<ul style="list-style-type: none"> ● Seostub sõnaga suvi* ● Puhtus ja looduskeskkond* ● Linnaruum 	<ul style="list-style-type: none"> ● Suvepealinn ning melu ● Linna suurus* ● Rahulik keskkond*
Negatiivne kuvand	<ul style="list-style-type: none"> ● Peksupealinn* ● Transpordiühendused 	<ul style="list-style-type: none"> ● Sesoonsus (noortele endile, nad tõid välja, et väljaspool Pärnut elavad inimesed justkui ei tunnetaks seda)
Tuleviku-plaanid	<ul style="list-style-type: none"> ● Suundumine ülikooli* ● Reisimine pärast kõrghariduse omandamist 	<ul style="list-style-type: none"> ● Välisriigis õppimine ● Teise linna õppima suundumine* ● Ajateenistus*
Mõjutegurid otsuste tegemisel	<ul style="list-style-type: none"> ● Isiklikud huvid* ● Sisetunne ● Kindlustunne 	<ul style="list-style-type: none"> ● Sõprade ja perekonna mõju ● Ühiskondlik surve ● Trendid*
Tõmbetegurid	<ul style="list-style-type: none"> ● Looduskeskkond (pargid, rand, jõgi, meri)* ● Tugev haridusvõrk (gümnaasiumid ning põhikoolid on väga heal tasemel) ● Sportimistingimused (nii sise-kui välisport) ● Arenev linnapilt, mis on silmaga nähtav ● Lähedased elavad samuti Pärnus 	<ul style="list-style-type: none"> ● Laste kasvatamiseks hea keskkond ● Rahulik keskkond* ● Linna suurus on hea - kõik on käe, jala juures* ● Turvaline keskkond*

Tõuketegurid	<ul style="list-style-type: none"> ● Transpordiühendused (puudub lennu ning rongiühendus, maanteed peaksid olema neljarealised) ● Vähe eriala valikuid gümnaasiumi järel* ● Madal palk* ● Tööturu võimalused on piiratud* 	<ul style="list-style-type: none"> ● Kõrged kinnisvarahinnad ● Sesoonsus* ● Tegevused/võimalused, mis on suunatud noortele vanuses 20-30 on piiratud. Rohkem on rõhutatud noortele, pensionäridele ja keskealistele. ● Noorte vähene kaasamine linnaelu planeerimisse. ● Rändetrendid - ei soovita olla ainsad, kes jäävad.
--------------	---	--

Tabelis on tärniga (*) märgitud need märksõnad, mis tulid välja mõlemas fookusgrupi intervjuus.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Laura Kiviselg,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose: Pärnu linna gümnaasiumilõpetajate hinnangud Pärnu linnale kui elukeskkonnale ja tuleviku väljavaated, mille juhendaja on Andu Rämmer, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Laura Kiviselg

28.05.2021